

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 odl.US, 90/12 in 111/13) in 16. člena Statuta občine Velike Lašče (Uradno glasilo Občine Velike Lašče, št. 2/06 UPB, 6/13) ter predloga Zavoda za varstvo kulturne dediščine št. 35102-0302/2014-2-ABM-DP_ARS z dne 3. 9. 2014 je Občinski svet Občine Velike Lašče na 26. redni seji dne 11. septembra 2014 sprejel

O D L O K

o razglasitvi Trubarjeve domačije in spomenika Primožu Trubarju za kulturna spomenika lokalnega pomena

1. člen

Za kulturna spomenika lokalnega pomena se razglasita spomeniško območje: Rašica pri Velikih Laščah – Trubarjeva domačija, EŠD 615 ter spomenik: Rašica pri Velikih Laščah - Spomenik Primožu Trubarju, EŠD 26275 (v nadaljnjem besedilu: spomenik).

2. člen

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, so:

- Memorialno območje, v spomin Primožu Trubarju, ki je bil rojen na Rašici. Domačija ima izjemen ambient in obsega Temkov mlin in žago, skedenj, kozolec ter park. V stavbi mlina je muzejska zbirka, zasnovana po postajah življenja Primoža Trubarja;
- Spomenik Primožu Trubarju je posvečen eni izmed osrednjih slovenskih zgodovinskih osebnosti, utemeljitelju slovenskega knjižnega jezika ter protestantskemu pridigarju. Postavljen je bil ob štiristoletnici izida prve slovenske knjige, je izjemno likovno delo, ki ga je arhitekturno zasnoval priznani Plečnikov učenec arhitekt Vinko Glanz, z reliefnim portretom Trubarja v bronu, pa dopolnil kipar in medaljer Vladimir Štoviček.

Spomenika se razglasita z namenom, da se zagotovi njun nadaljnji obstoj in celovitost ter, da se ohranijo naslednje varovane sestavine:

- Memorialni pomen spomenikov;
- Objekti domačije, ki so bili rekonstruirani za namen spomeniške prezentacije;
- Izvirne značilnosti stavb, kot so: tlorisna in višinska zasnova, gradivo in konstrukcijska zasnova, oblikovanost zunanjsčine;
- Funkcionalna zasnova notranjosti objektov in pripadajočega zunanjega prostora;
- Komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico;
- Vsebinski in prostorski kontekst območja;
- Nepozidan prostor v območju spomenika;
- Parkovna zasnova, oblikovane naravne prvine prostora, objekti in pritikline, namenjeni uporabi in oplešanju;
- Spomenik Primožu Trubarju z območjem, ki je ograjeno z betonskim zidcem, v celoti;
- Prvine spomenika po načelu ohranjanja izvirne lege, gabaritov, konstrukcije, materialov, strukture in barvne podobe iz časa nastanka.

3. člen

Spomenika obsegata nepremičnine:

katastrska občina	parcelna številka	cela / del	številka stavbe	lastnik
Turjak	2714/1	cela	2564, 2559, 2562, 2565	Občina Velike Lašče
Turjak	2714/2	cela		Občina Velike Lašče
Turjak	2744/1	cela		Občina Velike Lašče

Turjak	2744/2	cela		Občina Velike Lašče
Turjak	2745	cela		Občina Velike Lašče
Turjak	2746/1	cela		Občina Velike Lašče
Turjak	2746/2	cela	2560	Občina Velike Lašče
Turjak	2747/1	cela		Davorin Mustar, Rašica 2, 1315 Velike Lašče
Turjak	2747/3	cela		Davorin Mustar, Rašica 2, 1315 Velike Lašče
Turjak	4034/4	cela		Republika Slovenija – javno dobro
Turjak	4002/21	cela		Republika Slovenija – javno dobro

(2) Zaradi zagotavljanja prostorske celovitosti se spomeniku določi vplivno območje, ki obsega nepremičnine:

katastrska občina	parcelna številka	cela / del
Turjak	4010/3 spomenik NOB	cela
Turjak	4010/2 pot	cela
Turjak	4002/21 spomenik PT	cela
Turjak	4002/20 cesta	del
Turjak	2590/2	cela
Turjak	2590/1	cela
Turjak	2591/1	cela
Turjak	2591/2	cela
Turjak	2592/1	cela
Turjak	2592/2	cela
Turjak	2592/3	cela
Turjak	2600/1	cela
Turjak	2600/2	cela
Turjak	2708/3 pot	cela
Turjak	2716/1	cela
Turjak	2716/4	cela
Turjak	2716/5	cela
Turjak	2733/1	cela
Turjak	2733/2	cela
Turjak	2733/3	cela
Turjak	2733/4	cela
Turjak	2733/6	cela
Turjak	2733/13	cela
Turjak	2733/14	cela
Turjak	2733/16 pot	cela
Turjak	2733/17 pot	cela
Turjak	2736/1	cela
Turjak	2736/2	cela
Turjak	2739/1	cela
Turjak	2739/2	cela
Turjak	2739/3	cela
Turjak	2739/4	cela

Turjak	2740/1	cela
Turjak	2740/2	cela
Turjak	2749/2	cela
Turjak	4000/2 cesta	cela

Meje spomenika in njegovega vplivnega območja so določene na digitalnem katastrskem načrtu in vrisane na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 5000.

Izvimike načrtov iz prejšnjega odstavka hranita občina Velike Lašče (v nadaljnjem besedilu: občina) in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod).

4. člen

Sestavni del spomenika so premičnine, ki se nahajajo v objektih, kot muzealije in na območju spomenika. Za te premičnine je potrebno izdelati inventarno knjigo.

Pristojna organizacija za varstvo premičnin, ki so sestavni del spomenika, je Javni zavod Trubarjevi kraji (v nadaljnjem besedilu: pristojna organizacija).

Inventarno knjigo iz prvega odstavka hrani pristojna organizacija, kopiji pa tudi Zavod in občina Velike Lašče.

4. člen

Za spomenika velja varstveni režim, ki določa:

- Takšno ravnanje s kulturnima spomenikoma, ki dosledno upošteva in ohranja njune kulturne vrednote in družbeni pomen;
- Obvezno upoštevanje ohranitve kulturnih spomenikov v prostorskih aktih in v prostorskih ukrepih, izdanih na podlagi predpisov o urejanju prostora;
- Prepoved odstranitve (rušenja) kulturnih spomenikov.

Na območju spomenikov velja dodatni pravni režim varstva, ki predpisuje ohranjanje naslednjih zgodovinskih značilnosti spomenika:

Za Trubarjevo domačijo:

- Memorialne namembnosti spomenika;
- Izvirnih značilnosti stavb, kot so: tlorisna in višinska zasnova, gradivo in konstrukcijska zasnova, oblikovanost zunanjsčine;
- Funkcionalne zasnove notranjosti objektov in pripadajočega zunanjega prostora;
- Komunikacijske in infrastrukturne navezave na okolico (pripadajoči odprti prostor, lega, namembnost in oblikovanost pripadajočih objektov in površin);
- Odprt, nepozidan prostor območja spomenika, kjer gradnja novih objektov ni dopustna.
- Naravnih sestavin, ki so vključene v kompozicijo spomenika (raba zemljišč, parcelacija, značilna vegetacija), prostorskih dominant ter odnosov med stavbami in površinami, ki so pomembne za delovanje celote - memorialnega spomenika.

Za spomenik Primožu Trubarju:

- Celostno ohranjanje varovanih sestavin spomenika z izvirno postavitvijo, materiali, strukturo in barvno podobo iz časa nastanka;
- Prepovedano je spreminjanja spomenika; če je spomenik ali njegov del okrnjen, je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje na stroške povzročitelja;
- Prepovedano je premeščanja spomenika ali njegovih delov, razen če je premestitev nujna zaradi fizične zaščite javnega spomenika;
- Začasno (zimsko) zavarovanje spomenika z montažno zaščito,

Za oba spomenika velja:

- Strokovno in redno vzdrževanje;
- Pred morebitno celovito prenovo je potrebno predhodno izdelati konservatorsko restavratorski projekt;

- Za vsak poseg v spomenik in njegovo vplivno območje je potrebno pridobiti predhodne pisne kulturnovarstvene pogoje in na njihovi podlagi pisno kulturnovarstveno soglasje zavoda.

5. člen

Za vplivno območje velja varstveni težim, ki določa:

- Ohranjanje identitete prostora in izvornih značilnosti tradicionalnih stavb, kot so: tlorisna in višinska zasnova, gradivo in konstrukcijska zasnova, oblikovanost zunanjščine;
- Morebitne nadomestne in dopolnilne gradnje morajo izhajati iz regionalno značilne - tradicionalne gradnje. Slemenško morajo stati vzporedno z brežino, imeti morajo izrazito podolžen, ne členjen tloris ter strmo simetrično dvokapno streho, prekrito z opeko;
- Prepovedana je gradnja višjih opornih zidov, večstanovanjskih, industrijskih in gospodarskih objektov, ki niso v skladu z regionalno tipologijo;
- Barve fasad objektov se morajo poenotiti v tonih bele barve;
- Prepovedano je rušenje tradicionalnih stavb, razen v primerih, ko sanacija ni več mogoča, kar pa mora biti izkazano z ustrezno strokovno dokumentacijo;
- Ker je območje že delno degradirano, so potrebni nekateri sanacijski posegi. Smernice zanje bo določil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije ob prejeti vlogi za obnovo.

6. člen

Upravljavec spomenika Trubarjeva domačija je Javni zavod Trubarjevi kraji.

Upravljanje spomenika se izvaja na podlagi načrta upravljanja, ki ga pripravi upravljavec ob strokovni pomoči zavoda, in ki ga sprejme organ, ki je sprejel akt o razglasitvi.

7. člen

Lastnik, posestnik in upravljavec spomenikov morajo v sorazmerju s svojimi zmožnostmi javnosti omogočiti dostopnost spomenikov in njuno predstavljanje. Javni dostop ne sme ogrozati spomenikov in posameznih spomeniških vrednot, zlasti ne njihovih osnovnih namembnosti.

8. člen

Spomenik Trubarjeva domačija se označi s predpisano oznako, ki ne krni likovne podobe ali posameznih delov kulturnega spomenika in je nameščena na fasadi skednja pri vhodu v kaščo.

9. člen

Za vse posege v spomenika in v vplivno območje Trubarjeve domačije, razen če zakon ne določa drugače, je treba predhodno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje zavoda.

10. člen

Nadzor nad izvajanjem odloka opravlja inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

11. člen

Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status kulturnega spomenika na naslednjih nepremičninah v spomeniškem območju: parc. št. 2714/1, 2714/2, 2744/1, 2744/2, 2745, 2746/1, 2746/2, 2747/1, 2747/3, 4043/4, 4002/21 vse k.o. Turjak.

Status vplivnega območja se v zemljiški knjigi ne zaznamuje.

12. člen

Inventarno knjigo premičnin iz 4. člena tega odloka bo pristojna organizacija izdelala najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega odloka.

13. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem glasilu Občine Velike Lašče.

Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljavnost Odloka o razglasitvi Rašice pri Velikih Laščah za kulturni in zgodovinski spomenik (Ur. list SRS, št. 15/84 - št. odloka 809).

Številka: 0301-014/2014
Velike Lašče, dne 11. septembra 2014

Župan Občine Velike Lašče
Anton Zakrajšek, univ.dipl.inž., l.r.